

I. CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Costa Brava znaczy Dzikie Wybrzeże, co kiedyś na pewno było prawdą. Od kawałków koralu wyrzucanych przez morze nazywane było też Koralowym. Ale słowo dzikie pasuje bardziej – tak jak dzikie były fantazje tutejszych surrealistów.

Szlak katalońskich wizjonerów nie urywa się w Barcelonie – słynnej dzięki bajkowym budowiom Antonio Gaudiego czy surrealistycznym dziełom Joana Miró. Wiedzie w stronę Pirenejów. Gdziekolwiek przystają, odnajdują jakiś miejscowy „smaczek” – a to żeliwny posążek szalonego rycerza pod kościołem, a to fantazyjny wzór na brukowanej ulicy. (...) Celem tej wycieczki jest jednak następne duże miasto – Figueres. Stolica innego geniusza, uważanego dość powszechnie za szaleńca, czyli Salvadora Dali. Rząd kamiennych jaj na dachu dawnego teatru w samym środku miasta zwiastuje przybycie we właściwe miejsce.

Nie jestem przekonany, czy tworzenie dzieł surrealistycznych dane jest ludziom myślącym racjonalnie. W życiu Dalego tym elementem sprowadzającym jego fantazje na ziemię była jego rosyjska żona Gala. Z drugiej strony była jego żoną i modelką. Może właśnie przez ten kontrast charakterów i wizji świata fascynuje mnie przestrzeń, jaką Dali tworzył wokół siebie. I to nie słynne obrazy topniejących zegarów czy pływających żyraf, ale jego dom w Port Lligat na skalistym wybrzeżu koło kurortu Cadagues, zamek Pubol, w którym Gala mieszkała przez ostatnie lata życia, wreszcie Teatre Museu Dali, które stworzył w rodzinnym Figueres. To właśnie tam wita rząd jaj – jego znak firmowy. To tyle o dachu. Na czerwono-różowych ścianach, niczym złote lilie na dawnych sztandarach, wyrastają gipsowe bułeczki – typowe pieczywo z tych okolic, przypominające trójrożne nakrycie głowy. Wewnątrz można poruszać się dwojako: z przewodnikiem w rękę, podziwiając po kolei jedno z największych dzieł surrealizmu, bądź bardziej żywiołowo, wczuwając się w surrealistyczną atmosferę budowli, tworząc w myślach (a zwłaszcza w ulubionej przez Dalego podświadomości) swoje własne instalacje, niekoniecznie nawet odnosząc się do rzeczywistości opisanej przez historyków sztuki. Sam Dali nie zostawił zresztą instrukcji obsługi swych dzieł, może poza sugestyjnymi ich tytułami, więc chyba i jego zamysłem było wyzwolenie odrobiny fantazji u obserwatora... Dla mnie sztandarowe jaja na dachu mogłyby zdobić każdy dach w Katalonii – odrobina surrealizmu jest wpisana w duszę tego kawałka świata u stóp Pirenejów.

Dariusz Raczko, Jaja na dachu, czyli Costa Brava z Dalim w tle. [w:] „Poznaj świat” 3/2009, s. 45-47.

1. „Katalońskimi wizjonerami” autor nazywa:

- A) muzealnych przewodników
 B) artystów Katalonii
 C) mieszkańców miasta
 D) surrealistów

2. Surrealizm Dalego objawia się w:

- A) obrazie przedstawiającym topniejące zegary
 B) posążku szalonego rycerza
 C) architekturze Teatre Museu Dali
 D) bajkowych budowlach Barcelony

3. Gala stanowiła przeciwieństwo swego męża, gdyż była:

- A) realistką B) Rosjanką
 C) modelką D) racjonalistką

4. Autor uważa, że nazwa Costa Brava obecnie odzwierciedla:

- A) ukształtowanie katalońskiego wybrzeża
 B) sztukę Katalonii
 C) dzikość katalońskiej natury
 D) wizje katalońskich artystów

5. Autor twierdzi, że muzeum Dalego można zwiedzać według:

- A) przewodnika
 B) własnej fantazji
 C) wskazówek artysty
 D) indywidualnego wycucia

6. Charakterystyczną cechą Teatre Museu Dali jest:

- A) zerwanie z tradycyjnym rozumieniem sztuki
 B) typowa, mieszczkańska fasada budynku
 C) nietypowa dekoracja dachu
 D) oryginalne zdobienie ścian

II. NAUKA O JĘZYKU

7. Archaizmem jest wyraz:

- A) wiesna B) azaż
 C) opcja D) komuch

8. Neologizmem frazeologicznym jest związek wyrazów:

- A) pułapka kredytowa
 B) mądrej głowie dość dwie słowie
 C) próg podatkowy
 D) ku pokrzepieniu serc

9. Imiesłowem przymiotnikowym biernym jest wyraz:

- A) sprawdzono B) poważny
 C) zajęty D) napotkany

10. Błędnie zbudowano zdanie:

- A) Widząc go, zerwał się z miejsca.
 B) Pijąc wodę, ogarniał go coraz większy spokój.
 C) Patrząc na tę fotografię, powracały wspomnienia.
 D) Czekając na przystanku, czas bardzo się dłużył.

11. Wypowiedzenie *Okazało się, że jesteś najlepszy.* - jest zdaniem:

- A) podrzędnie złożonym dopełnieniowym
 B) podrzędnie złożonym podmiotowym
 C) współrzędnie złożonym wynikowym
 D) współrzędnie złożonym rozłącznym

12. Zdaniem podrzędnie złożonym przydawkowym jest wypowiedzenie:

- A) Był taki, że wszyscy go podziwiali.
 B) Weź rzeczy, które będą ci najbardziej potrzebne.
 C) Przyszła wiadomość, że wygraliśmy konkurs.
 D) Jaki jestem, tego nikt nie wie.

13. Zdaniem podrzędnie złożonym okolicznikowym jest wypowiedzenie:

- A) Nie pomógł nam, mimo że prosiłmy go o drobną przysługę.
- B) Gdy pada, zostajemy w domu.
- C) Przyjdę jutro po zeszyt do matematyki.
- D) Pojechali tam, gdzie byli w zeszłym roku.

14. Ubezdźwięznienie międzywyrazowe następuje w związku wyrazów:

- A) weź kwiatki B) złóż drabinkę
- C) pieśń polska D) mróz szczypie

15. W wygłosie traci dźwięczność wyraz:

- A) postój B) traktor
- C) jeleń D) krajan

16. W języku polskim wyróżniamy styl:

- A) potoczny B) naukowy
- C) świąteczny D) codzienny

17. Oficjalnej odmiany języka wymaga rozmowa:

- A) między kolegami
- B) ucznia z dyrektorem szkoły
- C) urzędnika z petentem
- D) klienta banku z urzędnikiem

18. Zapożyczeniem z języka niemieckiego jest wyraz:

- A) gmina B) biennale
- C) rynek D) mistrz

III. LITERATURA

19. Bohaterami książki pt. „Dywizjon 303” są polscy:

- A) piloci B) politycy
- C) mechanicy D) sanitariusze

20. Akcja pod Arsenalem („Kamienie na szaniec”) skutkowałą:

- A) śmiercią Alka
- B) odbiciem Rudego
- C) aresztowaniem Zośki
- D) rozbiciem konspiracji

21. Odwaga i zdecydowanie Alka umożliwiły mu:

- A) ucieczkę z transportu niemieckiego podczas łapanki
- B) zorganizowanie pomocy rannym uciekinierom jesienią 1939 r.
- C) zaplanowanie akcji odbicia więźniów obozu koncentracyjnego
- D) zorganizowanie akcji odsłonięcia płyty na pomniku Kopernika

22. Do tematu II wojny światowej nawiązuje wiersz:

- A) T. Różewicza pt. „Warkoczyk”
- B) K.I. Gałczyńskiego pt. „Prośba o wyspy szczęśliwe”
- C) Cz. Miłosza pt. „Piosenka o końcu świata”
- D) L. Staffa pt. „Pierwsza przechadzka”

23. Dramat jest rodzajem literackim, który zawiera:

- A) rozbudowaną fabułę
- B) co najmniej kilka wątków
- C) didaskalia
- D) dialogi i monologi

24. Tematem komedii pt. „Skąpiec” jest:

- A) pazerność i chciwość człowieka
- B) konflikt rodzinny
- C) uczciwość i pracowitość ludzi
- D) zróżnicowanie ekonomiczne społeczeństwa

25. Aby ocalić swój majątek, Harpagon („Skąpiec”) postanawia:

- A) nie dać córce posagu
- B) nie żenić się po raz drugi
- C) ożenić się z bogatą kobietą
- D) nie płacić za uroczystości ślubne dzieci

26. W książce pt. „Siłaczka” są przeciwstawione następujące cechy lub postawy:

- A) miłość i nienawiść
- B) wiara i sceptycyzm
- C) entuzjazm i niechęć
- D) idealizm i realizm

27. Stasia Bozowska poświęciła życie na:

- A) leczenie biednych ludzi
- B) nauczanie mieszkańców wsi
- C) pogłębianie własnej wiedzy
- D) walkę z bezprawiem

28. Książka pt. „Folwark zwierzęcy” ukazuje:

- A) autokratyczne metody rządzenia
- B) podporządkowanie społeczeństwa despotycznej władzy
- C) idyllę wiejskiego życia
- D) okrucieństwo człowieka wobec zwierząt

29. Przykazania folwarku zwierzęcego głosiły, że:

- A) wszystko, co chodzi na dwóch nogach, jest wrogiem
- B) żadne zwierzę nie będzie pić alkoholu
- C) żadne zwierzę nie zabije innego
- D) wszystkie zwierzęta są równe

30. W książce pt. „Władca much” pierwsze rozpalone ognisko spowodowało:

- A) zaginięcie dziecka
- B) utratę konchy
- C) pożar na wyspie
- D) pojawienie się węży

*Czy wiesz,
że...*

*Pierwszy raz Nagrodę
Nobla wręczono
w 1901 roku
w Sztokholmie.*